

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 06-07-2012			
Općinska institucija	Ministarska zastava	Redni broj	Broj Priloga
01.02.02-1-	29	12	

Broj: 05-02-1615-2/11
Sarajevo, 4.7.2012. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH
- Zastupnički dom -
- Dom naroda -

SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 10. sjednici održanoj 12.6.2012. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine, te zaključilo da se isti uputi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u privitku dostavljamo Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, kao i elektroničku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO PRAVDE**

NACRT:

**ZAKON O UDRUGAMA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, ožujak 2012. godine

Na temelju članka IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na __ sjednici Zastupničkog doma, održanoj _____ godine, i na __ sjednici Doma naroda, održanoj _____ godine, usvojila je

ZAKON O UDRUGAMA BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Članak 1. (Predmet)

(1) Ovim se zakonom uređuju osnivanje i pravni položaj udruga, registracija, prestanak postojanja i brisanje iz Registra udruga, statusne promjene i druga pitanja značajna za rad udruga koje se izaberu registrirati u skladu s ovim zakonom na razini Bosne i Hercegovine.

(2) Ovim se zakonom uređuje i djelovanje stranih udruga u Bosni i Hercegovini koje izaberu registrirati predstavništvo u skladu s ovim zakonom na razini Bosne i Hercegovine.

Članak 2. (Pojam udruge)

(1) Udruga, u smislu ovog zakona, je dobrovoljna, nevladina, neprofitna organizacija zasnovana na slobodi udruživanja fizičkih ili pravnih osoba, osnovana radi ostvarivanja i unapređenja određenog zajedničkog ili općeg cilja i interesa, u oblastima zaštite ljudskih prava i sloboda, ekologije, humanitarnih aktivnosti, informacijskih tehnologija, kulturnih, nacionalnih, pronatalitetnih, prosvjetnih, socijalnih, strukovnih, sportskih, tehničkih, zdravstvenih, znanstvenih i sličnih ciljeva, koji nisu u suprotnosti sa Ustavom ili zakonom.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na udruge čiji je pravni status uređen posebnim zakonom, ukoliko tim posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Članak 3. (Sloboda i cilj udruživanja)

(1) Udruga se osniva i organizira slobodno i samostalna je u ostvarivanju svojih ciljeva, koji su usmjereni k istim ili sličnim ciljevima i drugim srodnim oblastima.

(2) Cilj i djelovanje udruge ne mogu biti usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelovitosti Bosne i Hercegovine, kršenje zajamčenih ljudskih ili manjinskih prava ili izazivanje i poticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti zasnovane na rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj ili drugoj pripadnosti ili opredjeljenju, kao i spolu, rodu, fizičkim, psihičkim ili drugim karakteristikama i sposobnostima.

(3) Cilj i djelovanje udruge ne može uključivati prikupljanje sredstava za kandidate ili financiranje kandidata, odnosno financiranje političkih stranaka.

Članak 4.
(Upis u Registar)

- (1) Upis u Registar udruga je dobrovoljan.
- (2) Udruga stječe status pravne osobe danom upisa u Registar.
- (3) Postupak za registraciju, upis izmjena i dopuna registracije i prestanak rada udruge vodi se po odredbama ovog zakona i Zakona o upravnom postupku.

Članak 5.
(Javnost rada)

- (1) Rad udruge je javan.
- (2) Ostvarivanje javnosti rada uređuje se statutom udruge.

Članak 6.
(Vrijeme na koje se osniva udruga)

- (1) Udruga se osniva na neodređeno ili određeno vrijeme.
- (2) Ako u osnivačkom aktu i statutu nije drugačije određeno, smatra se da je udruga osnovana na neodređeno vrijeme.

Članak 7.
(Savezi i dijelovi udruge)

- (1) Udruge se mogu udruživati u saveze i druge asocijacije u zemlji i inozemstvu, u kojima se njihovi interesi povezuju na višoj razini.
- (2) Na saveze iz stavka (1) ovog članka shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona, kada se savez osniva po odredbama ovog zakona, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Dio udruge (sekcija, grupa, klub, ogranak, podružnica i dr.) nema status pravne osobe, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Članak 8.
(Statusne promjene)

Statusne promjene udruge vrše se na način utvrđen ovim zakonom.

Članak 9.
(Zakonitost rada udruge)

Udruga djeluje u skladu sa zakonom, statutom i drugim općim aktima, kao i pravilima saveza i asocijacija čiji je član.

DIO DRUGI - OSNIVANJE I NAZIV

Članak 10. (Osnivači udruge)

- (1) Udrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača koji imaju prebivalište, boravište, odnosno sjedište na teritoriju Bosne i Hercegovine.
- (2) Maloljetna osoba s navršenih 16 godina života može biti osnivač udruge uz izjavu o davanju suglasnosti njegova zakonskog zastupnika, u skladu sa zakonom.
- (3) Izjava iz stavka (2) ovog članka mora sadržavati potvrdu o ovjeri potpisa zakonskog zastupnika, u skladu sa zakonom.
- (4) Osnivači udruge ne mogu biti država Bosna i Hercegovina, entiteti, kantoni, gradovi, općine, mjesne zajednice i njihova tijela, državna poduzeća i fondovi.

Članak 11. (Osnivanje udruge i osnivački akt)

- (1) Udruga se osniva usvajanjem osnivačkog akta, statuta i izborom osobe ovlaštene za zastupanje udruge, na osnivačkoj skupštini udruge.
- (2) Osnivački akt udruge sadrži:
  - a) osobna imena, odnosno nazive osnivača i njihova prebivališta, boravišta, odnosno sjedišta na teritoriju Bosne i Hercegovine;
  - b) naziv udruge i skraćeni naziv, ako ga udruuga ima;
  - c) sjedište i adresu udruge;
  - d) ciljeve udruge;
  - e) osobno ime i adresu osobe ovlaštene za zastupanje udruge;
  - f) potpise osnivača i njihove jedinstvene matične brojeve građana, odnosno broj putne isprave i državu izdavanja putne isprave za osnivače koji su strani državljani;
  - g) broj i datum donošenja osnivačkog akta.
- (3) Pravna osoba kao osnivač udruge potpisuje se tako što njegov ovlašteni zastupnik uz naziv pravne osobe navodi svoje puno ime i prezime, potpis i pečat, matični broj i porezno identifikacijski broj pravne osobe.

Članak 12. (Statut udruge)

- (1) Statut je osnovni opći akt udruge.
- (2) Drugi opći akti, koje udruuga donosi, moraju biti u suglasnosti sa statutom.

(3) Odredbe drugog općeg akta udruge koje su suprotne statutu ništavne su.

(4) Statutom se obvezno uređuju:

a) naziv udruge i skraćeni naziv, ako ga udruga ima;

b) sjedište udruge;

c) ciljevi udruge;

d) opis i sadržaj znaka udruge;

e) izgled i sadržaj pečata;

f) uvjeti i način učlanjivanja i prestanka članstva;

g) prava, obveze i odgovornost članova;

h) unutarnja organizacija, tijela udruge, njihove ovlasti, sastav, način rada, način izbora i opoziva, trajanje mandata i način odlučivanja;

i) zastupanje udruge;

j) postupak usvajanja financijskih i drugih izvješća;

k) način stjecanja sredstava za ostvarivanje ciljeva i raspolaganje sredstvima;

l) način odlučivanja o statusnim promjenama i prestanku rada;

m) postupanje s imovinom udruge u slučaju prestanka udruge;

n) ostvarivanje javnosti rada;

o) postupak za izmjene i dopune statuta i postupak donošenja izmjena drugih općih akata udruge, ako ih donosi;

p) druga pitanja utvrđena zakonom.

(5) Statutom se mogu urediti i druga pitanja od značaja za rad udruge.

Članak 13. **(Naziv udruge)**

(1) Udruga ima naziv.

(2) Naziv udruge mora biti na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, za koje se opredijeli podnositelj zahtjeva.

(3) Naziv udruge može sadržavati pojedine strane riječi ako one čine naziv međunarodne organizacije, uz prethodno pismenu danu suglasnost, ako su strane riječi uobičajene ili ako za njih nema odgovarajuće riječi na nekom od jezika i pisama koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini ili ako se radi o riječima na mrtvom jeziku.

(4) Naziv udruge, ako je to predviđeno statutom, može biti i na jeziku i pismu nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini. Naziv na jeziku i pismu nacionalne manjine upisuje se u Registar poslije naziva udruge na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

(5) Naziv udruge, ako je to predviđeno statutom, može se upisati u Registar i u prijevodu na jedan ili više stranih jezika, poslije upisa naziva udruge na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, odnosno jeziku i pismu nacionalne manjine.

(6) Naziv udruge iz st. (4) i (5) ovog članka se mora upotrebljavati uz naziv udruge na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

Članak 14. **(Skraćeni naziv udruge)**

(1) Udruga može imati i skraćeni naziv, koji se određuje osnivačkim aktom i statutom, a koji mora sadržavati osnovne karakteristike punog naziva udruge.

(2) Skraćeni naziv udruge mora biti na jednom od tri jezika i jednom od dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, za koje se opredijeli podnositelj zahtjeva.

Članak 15. **(Uporaba naziva udruge)**

Naziv i skraćeni naziv udruge je dužno koristiti u pravnom prometu, u obliku i sadržaju u kojem je upisano u Registar.

Članak 16. **(Razlikovanje naziva udruge)**

(1) Naziv novoosnovane udruge ne može biti identičan nazivu drugih udruge koje su upisane ili uredno prijavljene za upis u Registar.

(2) Naziv udruge ne smije izazivati zabunu u odnosu na naziv druge udruge, kao i u odnosu na nazive drugih pravnih osoba, u pogledu toga o kakvoj se vrsti pravne osobe radi.

(3) Ako se podnesu dva ili više zahtjeva za upis u Registar udruge, sa istim nazivom, odobrit će se upis onoj udruzi koja je prva podnijela zahtjev.

Članak 17. **(Sjedište udruge)**

(1) Udruga ima sjedište.

(2) Sjedište udruge mora biti na teritoriju Bosne i Hercegovine.

(3) Udruga ima slobodu djelovanja na cijelom području Bosne i Hercegovine, bez obzira gdje je sjedište udruge.

Članak 18.
(Simboli vizualnog identiteta)

- (1) Udruga može imati svoj znak, logotip i druge simbole, u skladu sa statutom.
- (2) Simboli vizualnog identiteta udruge ne mogu biti identični simbolima drugih udruuga koje su upisane ili uredno prijavljene za upis u Registar, kao i u odnosu na znak, logotip i druge simbole drugih pravnih osoba, niti izazivati zabunu o udruzi, njezinim ciljevima ili u pogledu toga o kakvoj se vrsti pravne osobe radi.

DIO TREĆI - ČLANSTVO I TIJELA

Članak 19.
(Članstvo u udruzi)

- (1) Svaka osoba može pod jednakim uvjetima utvrđenim statutom postati član udruge.
- (2) Fizička osoba može biti član udruge nezavisno od godina starosti, u skladu s ovim zakonom i statutom.
- (3) Izjavu o pristupanju, odnosno učlanjenju u udругu za maloljetnu osobu do 14 godina života daje njegov zakonski zastupnik u skladu sa zakonom, a ako je u pitanju maloljetnik s navršenih 14 godina života, izjavu daje sam maloljetnik, uz izjavu o davanju suglasnosti njegova zakonskog zastupnika, u skladu sa zakonom.
- (4) Udruga vodi evidenciju o svojim članovima.

Članak 20.
(Ništavnost odluke tijela udruge)

- (1) Svaki član udruge može pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud) za utvrđivanje ništavnosti općeg akta udruge koji je donesen suprotno statutu ili drugom općem aktu udruge, odnosno za utvrđivanje ništavnosti pojedinačnog akta udruge koji je donesen suprotno zakonu, statutu ili drugom općem aktu udruge, u roku od petnaest dana od dana saznanja za akt, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana donošenja akta.
- (2) Utvrđivanjem ništavnosti akta iz stavka (1) ovog članka ne dira se u prava stečena od strane trećih savjesnih osoba.
- (3) Postupak za utvrđivanje ništavnosti akta iz stavka (1) ovog članka vodi se prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Članak 21.
(Upravljanje udrugom)

Članovi upravljaju udrugom neposredno ili preko svojih izabranih predstavnika u tijelima udruge.

Članak 22.
(Skupština udruge)

- (1) Skupština je obvezno i najviše tijelo udruge.
- (2) Statutom se može utvrditi drugačiji naziv skupštine udruge.
- (3) Skupštinu čine svi članovi udruge, osim ako statutom udruge nije drugačije uređeno.
- (4) Statutom se određuje način predstavljanja članova udruge u skupštini udruge.
- (5) Skupština udruge je nadležna za:
  - a) usvajanje statuta udruge, njegove izmjene i dopune, kao i drugih akata određenim statutom;
  - b) imenovanje i razrješenje tijela udruge i osoba ovlaštenih za zastupanje udruge;
  - c) odlučivanje o udruživanju u saveze;
  - d) usvajanje godišnjeg financijskog izvješća i izvješća o radu udruge;
  - e) statusne promjene udruge i prestanak rada udruge;
  - f) druga pitanja utvrđena statutom udruge, kao i pitanja koja nisu u nadležnosti drugih tijela udruge.
- (6) Redovita sjednica skupštine održava se najmanje jednom godišnje, pri čemu se statutom udruge može predvidjeti i kraći rok.
- (7) Izvanredna sjednica skupštine mora se sazvati ako zahtjev za njezino sazivanje, u pisanom obliku, podnese jedna trećina članova udruge, s tim što se statutom može utvrditi manji broj članova udruge od broja utvrđenog ovim zakonom.
- (8) Izvanredna sjednica skupštine mora se održati najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za njezino sazivanje.
- (9) Način sazivanja skupštine, kao i način rada i donošenje odluka bliže se uređuju statutom.

Članak 23.
(Osoba ovlaštena za zastupanje udruge)

- (1) Udruga ima jednu ili više osoba ovlaštenih za zastupanje udruge (u daljnjem tekstu: zastupnik udruge), imenovanih od strane skupštine udruge.
- (2) Za zastupnika udruge može biti određena samo poslovno sposobna fizička osoba koja ima prebivalište ili boravište na teritoriju Bosne i Hercegovine.
- (3) Zastupnik udruge je dužan pridržavati se ovlasti određenih statutom i odlukom nadležnog tijela udruge i poduzimati radnje i aktivnosti u vezi s radom i djelovanjem udruge u skladu sa zakonom, statutom i odlukama tijela udruge.

Članak 24.
(Druga tijela udruge)

Statutom se mogu predvidjeti i druga tijela udruge.

Članak 25.
(Odgovornost za štetu)

- (1) Članovi tijela udruge odgovaraju solidarno za štetu koju svojom odlukom prouzroče udruzi, ako je ta odluka donesena grubom nepažnjom ili s namjerom da se šteta prouzroči, osim ako su u postupku donošenja odluke izdvojili svoje mišljenje u zapisnik.
- (2) Postupak za naknadu štete pokreće se na osnovi odluke tijela određenog statutom udruge.
- (3) Odredbe ovog članka shodno se primjenjuju i na radnje zastupnika udruge.

DIO ČETVRTI - UPIS U REGISTAR

Članak 26.
(Vođenje Registra udruge)

- (1) Registar udruge (u daljnjem tekstu: Registar) vodi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Registar iz stavka (1) ovog članka se vodi u obliku knjige i u elektroničkom obliku.
- (3) Sadržaj, način upisa i vođenja registra iz stavka (1) ovog članka bliže se uređuje Pravilnikom o načinu vođenja registra udruge (u daljnjem tekstu: Pravilnik), koji donosi ministar Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar).

Članak 27.
(Zahtjev za upis)

- (1) Upis u Registar vrši se na osnovi zahtjeva za upis.
- (2) Sadržaj i izgled zahtjeva iz stavka (1) ovog članka bliže se uređuje Pravilnikom.
- (3) Zahtjev za upis podnosi zastupnik udruge.
- (4) Uz zahtjev se podnose osnivački akt, dva primjerka statuta, kao i druge isprave koje Pravilnikom utvrđuje ministar.

Članak 28.
(Odbijanje zahtjeva za upis)

Ako se u postupku utvrdi da su ciljevi udruge usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelovitosti Bosne i Hercegovine, kršenje zajamčenih ljudskih ili manjinskih prava ili izazivanje i poticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti zasnovane na rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj ili drugoj pripadnosti ili opredjeljenju, kao i spolu, rodu,

fizičkim, psihičkim ili drugim karakteristikama i sposobnostima iz članka 3. stavka (2) ovog zakona, Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev za upis u Registar.

Članak 29.
(Odbacivanje zahtjeva za upis)

Zahtjev za upis se odbacuje rješenjem ako:

- a) je naziv udruge identičan nazivu druge udruge koje je upisana ili uredno prijavljena za upis u Registar;
- b) naziv udruge izaziva zabunu u odnosu na naziv druge udruge, kao i u odnosu na nazive drugih pravnih osoba, u pogledu toga o kakvoj se vrsti pravne osobe radi;
- c) je zahtjev podnesen od neovlaštene osobe;
- d) ako je zahtjev za registraciju nepotpun, o čemu se podnositelj zahtjeva upozorava obaviješću u kojoj se navode razlozi zbog kojih registracija nije izvršena, kao i da će se zahtjev odbaciti ako podnositelj zahtjeva u roku od 30 dana od dana prijma obavijesti ne postupi po uputama iz obavijesti Ministarstva.

Članak 30.
(Rješenje o upisu u Registar)

- (1) Upis u Registar se vrši u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva za upis.
- (2) Ministarstvo donosi rješenje o upisu u Registar.
- (3) Uz rješenje o upisu u Registar, udruzi se dostavlja primjerak statuta koji se ovjerava pečatom Ministarstva i potpisom ovlaštene službene osobe, čime se potvrđuje njegova istovjetnost s primjerkom statuta koji se čuva u Ministarstvu.
- (4) Rješenje o upisu u Registar sadrži:
  - a) broj i datum rješenja o upisu u Registar;
  - b) registarski broj pod kojim se vrši upis u Registar;
  - c) naziv, skraćeni naziv i naziv na jeziku nacionalnih manjina, odnosno stranom jeziku ako postoji, u skladu s čl. 13. i 14. ovog zakona;
  - d) adresu udruge;
  - e) znak, logotip i druge simbole udruge, ako ih udruga ima;
  - f) ciljeve udruge;
  - g) imena i adrese zastupnika udruge;
  - h) svojstvo pravne osobe.

(5) Rješenje o upisu u Registar se objavljuje u Službenom glasniku BiH, o trošku podnositelja zahtjeva za upis u Registar.

Članak 31.
(Promjena podataka koji se upisuju u Registar)

(1) Udruga je dužna Ministarstvu prijaviti svaku promjenu podataka koji se upisuju u Registar, u roku od 30 dana od dana nastale promjene.

(2) Na upis promjena podataka u Registru shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o upisu udruge u Registar.

(3) U rješenju o upisu promjena navode se sve promjene koja se upisuje u Registar, i isto se objavljuje u Službenom glasniku BiH, o trošku podnositelja zahtjeva za upis promjena podataka koji se upisuju u Registar.

(4) Udruga ne smije u pravnom prometu postupati po promjenama podataka niti koristiti podatke o promjenama podataka iz stavka (1) ovog članka, prije nego što su promjene podataka upisane u Registar.

Članak 32.
(Javnost Registra)

Podaci upisani u Registar su javni, u skladu sa zakonom.

DIO PETI - IMOVINA I OBAVLJANJE AKTIVNOSTI

Članak 33.
(Način stjecanja imovine udruge)

(1) Udruga može stjecati imovinu od članarine, dobrovoljnih priloga, donacija i darova (u novcu ili naturi), finansijskih subvencija, ostavina, kamata na uloge, zakupnine, dividendi i na drugi zakonom dopušteni način.

(2) Nije dopušteno izravno ili neizravno stjecati dobit ili druge materijalne koristi ostvarene iz aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi udruge, osnivačima, članovima udruge, članovima tijela udruge, odgovornim osobama, zaposlenim u udruzi ili donatorima.

(3) Ograničenje iz stavka (2) ovog članka se ne odnosi na naknade za rad zaposlenih ili nadoknade troškova tim osobama u vezi sa ostvarivanjem zakonitih ciljeva i aktivnosti utvrđenih statutom udruge.

Članak 34.
(Aktivnosti udruge)

(1) Udruga može vršiti one aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi utvrđeni osnivačkim aktom i statutom.

- (2) Osim aktivnosti iz stavka (1) ovog članka, udruga može obavljati određene aktivnosti kojima se stječe prihod u skladu sa zakonom.
- (3) Udruga može obavljati gospodarsku djelatnost preko posebno osnovane pravne osobe.
- (4) Udruga nema pravo ostvarenu dobit od gospodarske djelatnosti osnovane pravne osobe raspoređivati svojim osnivačima, članovima, članovima tijela udruge, zaposlenima.

Članak 35.

(Sredstva za realiziranje programa od javnog interesa)

- (1) Sredstva za poticanje programa ili nedostajućeg dijela sredstava za financiranje programa (u daljnjem tekstu: program) koje realizira udruga, a koji su od javnog interesa, osiguravaju se u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, odnosno nadležna ministarstva, u skladu sa Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine, dodjeljuje sredstva iz stavka (1) ovog članka na osnovi provedenog javnog natječaja i zaključuje ugovore o realiziranju odobrenih programa.
- (3) Pod programom od javnog interesa iz stavka (1) ovog člana osobito se smatraju programi u oblasti: socijalne zaštite, braniteljsko-invalidske zaštite, zaštite osoba s invaliditetom, društvene brige o djeci, poticanje nataliteta, pomoći starima, zdravstvene zaštite, zaštite i promoviranja ljudskih i manjinskih prava, obrazovanja, znanosti, kulture, informiranja, zaštite okoliša, održivog razvoja, zaštite životinja, zaštite potrošača, borbe protiv korupcije, kao i humanitarni programi i drugi programi u kojima udruga isključivo i neposredno slijedi javne potrebe.
- (4) Udruge koje su iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine dobile sredstva za realiziranje programa od javnog interesa najmanje jedanput godišnje čine dostupnim javnosti izvješća o svom radu i opsegu i načinu stjecanja i korištenja sredstava, na način propisan statutom udruge, i ta izvješća obvezno dostavljaju davatelju sredstava.
- (5) Udruga je obvezna sredstva iz stavka (1) ovog članka koristi isključivo za realiziranje odobrenih programa.

Članak 36.

(Poslovne knjige i financijska izvješća)

- (1) Udruga vodi poslovne knjige, izrađuje financijska izvješća i podliježe vršenju revizije financijskih izvješća, u skladu s propisima o računovodstvu i reviziji.
- (2) Godišnji obračuni i izvješća o aktivnosti udruge podnose se skupštini udruge na način utvrđen statutom.

Članak 37.
(Odgovornost za obveze udruge)

- (1) Za svoje obveze udruge odgovara cjelokupnom svojom imovinom.
- (2) Članovi udruge i tijela udruge mogu osobno odgovarati za obveze udruge, ako ne postupaju s imovinom udruge kao da je u pitanju njihova imovina ili zloupotrijebe udruge kao formu za nezakonite svrhe.

Članak 38.
(Korištenje imovine udruge)

- (1) Imovina udruge se može koristiti isključivo za ostvarivanje njezinih statutarne ciljeva.
- (2) Imovina udruge se ne može dijeliti njezinim osnivačima, članovima udruge, članovima tijela udruge, odgovornim osobama, zaposlenima u udruzi ili donatorima.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovog članka se ne odnose na davanje nagrada i naknada opravdanih troškova nastalih ostvarivanjem statutarne ciljeva udruge (putni troškovi, dnevnice, troškovi prenoćišta i sl.), ugovorene obveze i isplatu zarada zaposlenih.

Članak 39.
(Primatelj imovine udruge)

Za slučaj prestanka rada udruge kao primalac njezine imovine statutom se određuje domaća udruge registrirana za oblast ostvarivanja istih ili sličnih ciljeva.

Članak 40.
(Bosna i Hercegovina kao primatelj imovine)

Ako se u trenutku prestanka udruge ne može postupiti na način određen ovim zakonom, ili ako udruge prestaje na osnovi odluke o zabrani rada, ili statutom nije određen način raspolaganja imovinom poslije prestanka udruge, imovina udruge postaje imovina Bosne i Hercegovine, s tim što pravo korištenja pripada jedinici lokalne samouprave na čijem je teritoriju bilo sjedište udruge.

Članak 41.
(Ništavnost raspolaganja imovinom udruge)

Raspolaganje imovinom udruge suprotno odredbama ovog zakona ništavno je.

DIO ŠESTI - STATUSNE PROMJENE

Članak 42.
(Pojam i vrste statusnih promjena)

- (1) Statusna promjena je promjena pravnog položaja udruge izvršena na osnovi odluke skupštine u skladu sa statutom i ovim zakonom.

(2) Statusne promjene su pripajanje, spajanje i podjela udruge.

Članak 43.
(Pripajanje udruge)

(1) Pripajanje je prijenos cijele imovine jedne udruge (pripojenik) na drugu udruhu (pripojilac), na osnovi ugovora o pripajanju.

(2) Ugovor o pripajanju sadrži nazive i sjedišta udruha, odredbe o prijenosu imovine udruge koja se pripaja (točan opis prava i obveza koja se prenose, pri čemu je dopušteno upućivanje na posebne isprave) i prava članova pripojene udruge.

(3) Pripajanje jedne ili više udruha drugoj upisuje se u Registar.

(4) Na upis pripajanja udruge shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o upisu osnivanja udruge.

(5) Uz zahtjev za upis podnose se i odluke skupština udruha koje sudjeluju u pripajanju o prihvaćanju zaključenja ugovora o pripajanju (u istovjetnom tekstu), ugovor o pripajanju, rješenje o upisu u Registar udruha koje se pripajaju.

(6) Upisom pripajanja u Registar prestaje postojati pripojena udruha, a udruha pripojilac nastavlja s radom pod nazivom pod kojim je upisana u Registar.

Članak 44.
(Spajanje udruge)

(1) Spajanje je osnivanje nove udruge na koju prelazi cjelokupna imovina dviju ili više udruha koje se spajaju.

(2) Na postupak spajanja udruge shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o pripajanju.

(3) Spajanjem prestaju postojati udruge koje su se spojile, a novonastala udruha smatra se novom udrugom na koju se shodno primjenjuju odredbe ovog zakona o osnivanju udruge.

Članak 45.
(Podjela udruge)

(1) Udruha se može podijeliti na dvije ili više udruha.

(2) Odluka o podjeli udruge ima pravno djelovanje osnivačkog akta.

(3) Na postupak podjele shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o pripajanju udruge.

(4) Podijeljena udruha prestaje postojati, a na postupak upisa novonastalih udruha primjenjuju se odredbe ovog zakona o osnivanju udruge.

(5) Udruge nastale podjelom odgovaraju solidarno za obveze podijeljene udruge.

(6) Udruge nastale podjelom upisuju se u Registar poslije razgraničenja sredstava, prava i obveza (diobna bilanca).

DIO SEDMI - PRESTANAK POSTOJANJA UDRUGE

Članak 46. (Uvjeti i način brisanja udruge iz Registra)

- (1) Brisanjem iz Registra udruga gubi status pravne osobe.
- (2) Brisanje iz Registra vrši se ako:
  - a) se broj članova smanji ispod broja potrebnog za osnivanje, a nadležno tijelo udruge ne donese odluku o prijemu novih članova u roku od 60 dana, na zahtjev člana udruge;
  - b) istekne vrijeme na koje je udruga osnovana, kada je udruga osnovana na određeno vrijeme;
  - c) skupština udruge donese odluku o dobrovoljnom prestanku rada;
  - d) je izvršena statusna promjena koja, u skladu s ovim zakonom, ima za posljedicu prestanak udruge;
  - e) se utvrdi da udruga ne obavlja aktivnosti na ostvarivanju statutarnih ciljeva, odnosno da nije organizirana u skladu sa statutom duže od dvije godine neprekidno ili ako je proteklo dvostruko više vremena od vremena utvrđenog statutom za održavanje sjednice skupštine, a ona nije održana, na zahtjev člana udruge;
  - f) je udruzi zabranjen rad;
  - g) je stečajni postupak okončan rješenjem o prestanku postojanja udruge.
- (3) Ministarstvo utvrđuje činjenice iz stavka (2) ovog članka, na osnovi čega donosi rješenje o brisanju iz Registra udruge, koje se objavljuje u Službenom glasniku BiH, u pravilu na trošak podnositelja zahtjeva.

Članak 47. (Zabrana rada udruge)

- (1) O zabrani rada udruge čiji su ciljevi ili aktivnost suprotni odredbi članka 3. stavka (2) ovog zakona odlučuje Sud.
- (2) Odluka o zabrani rada udruge može se zasnivati na radnjama članova udruge, ako postoji veza između tih radnji i aktivnosti udruge ili njegovih ciljeva, ako se radnje zasnivaju na organiziranoj volji članova i ako se prema okolnostima slučaja može smatrati da je udruga tolerirala radnje svojih članova.

- (3) Udruzi će se zabraniti rad ako se učlani u međunarodnu organizaciju ili udruhu iz članka 2. ovog zakona, odnosno koja obavlja aktivnost radi ostvarivanja ciljeva iz članka 3. stavka (2) ovog zakona.
- (4) Zabrana rada saveza odnosi se i na one udruge u njegovom članstvu koje su izričito bile obuhvaćene postupkom zabrane.
- (5) Simboli vizualnog identiteta i druge oznake udruge kojoj je zabranjen rad (zastave, parole, uniforme, grbovi, značke i dr.) ne smiju se javno upotrebljavati.

Članak 48.
(Pokretanje postupka za zabranu rada udruge)

- (1) Svatko može podnijeti prijavu o postojanju razloga za zabranu rada udruge Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.
- (2) Ako nadležni tužitelj na osnovi podnesene prijave, ili po službenoj dužnosti, ocijeni da postoje razlozi za zabranu rada udruge iz članka 3. stavka (2) ovog zakona, podnijet će prijedlog za zabranu rada udruge Sudu.
- (3) Postupak zabrane rada udruge vodi se, ako ovim zakonom nije drugačije propisano, prema odredbama Zakona o parničnom postupku. Postupak za zabranu rada udruge je hitan.
- (4) O pokretanju postupka za zabranu rada udruge u Registar se upisuje zabilješka.

Članak 49.
(Postupak pred Sudom)

- (1) Sud će bez odlaganja prijedlog za zabranu rada udruge iz članka 48. ovog zakona dostaviti osobi koja je u vrijeme podnošenja prijedloga za zabranu rada udruge bila ovlaštena za zastupanje udruge, odnosno, ako se toj osobi dostava ne može izvršiti ili je ona spriječena uredno zastupati udruhu, Sud će postaviti privremenog zastupnika i o tome obavijestiti registarski odjel Ministarstva na osnovi čega se u Registar upisuje zabilješka.
- (2) Raspravu o prijedlogu za zabranu rada udruge Sud je dužan održati u roku od 15 dana od dana dostavljanja prijedloga zastupniku udruge u skladu sa stavkom (1) ovog članka.
- (3) Svaki član udruge ovlašten je umiješati se u postupak.
- (4) Sud može održati raspravu i donijeti odluku i ako uredno pozvane osobe ne dođu na ročište, na što se one u pozivu za raspravu izričito upozoravaju.
- (5) Na osnovi održane rasprave Sud presudom izriče zabranu rada udruge ili odbija prijedlog za zabranu rada udruge.
- (6) Sud izriče i javno objavljuje presudu na raspravi.
- (7) U obrazloženju presude o zabrani rada udruge moraju se navesti razlozi zbog kojih je djelovanje udruge zabranjeno.

- (8) Presudom kojom se zabranjuje rad udruge Sud mora odlučiti i o imovini udruge.
- (9) Presuda se mora izraditi u pisanom obliku i ovjeren prijepis presude dostaviti strankama, nadležnom sudu radi provođenja stečaja u roku od 3 dana od dana objavljivanja i Ministarstvu na osnovi koje se u Registar upisuje zabilješka.
- (10) Dispozitiv pravomoćne presude o zabrani rada udruge objavit će se u Službenom glasniku BiH.

Članak 50.

(Žalba)

- (1) Protiv presude Suda iz članka 49. stavka (5) dopuštena je žalba Apelacijskom odjelu Suda Bosne i Hercegovine, u roku od 8 dana od dana dostavljanja presude kojom je odlučeno o prijedlogu za zabranu rada udruge.
- (2) Žalba protiv presude o zabrani rada udruge ne zadržava njezino izvršenje.
- (3) Žalba se dostavlja na odgovor. Rok za odgovor na žalbu je 8 dana.
- (4) Pravodobnu i dopuštenu žalbu Sud će dostaviti Apelacijskom odjelu Suda Bosne i Hercegovine, zajedno sa svim spisima u roku od 3 dana od dana prijma odgovora na žalbu, odnosno isteka roka za njegovo podnošenje.
- (5) Apelacijski odjel Suda Bosne i Hercegovine dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od 8 dana od dana prijma žalbe sa spisima.

Članak 51.

(Stečaj udruge)

- (1) Nad udrugom koja je trajnije nesposobna za plaćanje obveza provodi se postupak stečaja shodno odredbama zakona kojim se regulira stečaj i poreznih zakona kojima se uređuje tretman obveznika u stečaju, o čemu se u Registar upisuje zabilješka.
- (2) Ministarstvo briše udruhu iz Registra na osnovi pravomoćne odluke nadležnog suda na čijem se području nalazi sjedište udruge o zaključenju stečajnog postupka.
- (3) Na upis u Registar podataka koji se odnose na stečaj udruge shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se regulira stečaj o upisu u nadležni registar odluka iz stečajnog postupka.
- (4) Prijavu za upis podataka iz st. (2) i (3) ovog članka Ministarstvu dostavlja stečajni upravnik.

DIO OSMI - STRANE UDRUGE

Članak 52. (Pojam strane udruge)

(1) Strana udruga, u smislu ovog zakona, jeste udruga sa sjedištem u drugoj državi, registrirana po propisima te države radi ostvarivanja nekog zajedničkog ili općeg interesa ili cilja, a čije aktivnosti nisu usmjerene na stjecanje dobiti, kao i međunarodna udruga ili druga strana, odnosno međunarodna nevladina neprofitna organizacija koja ima članove koji su se na dobrovoljnoj osnovi povezali radi ostvarivanja nekog zajedničkog ili općeg interesa ili cilja koji nije usmjeren na stjecanje dobiti.

(2) Strano predstavništvo u svom nazivu mora sadržavati naziv registrirane strane udruge po propisima te države.

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na upis u Registar i rad udruge primjenjuju se i na upis i rad predstavništva, ureda i drugog organizacijskog oblika strane ili međunarodne nevladine neprofitne udruge koja ima sjedište na teritoriju Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: predstavništvo), ako zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije utvrđeno.

Članak 53. (Vođenje Registra predstavništva)

(1) Predstavništvo može djelovati na teritoriju Bosne i Hercegovine nakon upisa u Registar koji vodi Ministarstvo.

(2) Registar iz stavka (1) ovog članka vodi se u obliku knjige i elektroničkom obliku.

(3) Sadržaj, način upisa i vođenja registra iz stavka (1) ovog članka Pravilnikom bliže uređuje ministar.

Članak 54. (Zahtjev za upis predstavništva u Registar)

(1) Upis u Registar vrši se na osnovi zahtjeva za upis predstavništva.

(2) Sadržaj i izgled zahtjeva iz stavka (1) ovog članka Pravilnikom bliže uređuje ministar.

(3) Uz zahtjev za upis, podnosi se: ovjerena fotokopija akta i ovjeren prijevod akta o registraciji udruge ili međunarodne nevladine neprofitne organizacije u matičnoj državi ili ovjerena fotokopija potvrde (izjave) ovjerene od strane suda ili notara da udruga ima prema pravu matične države status pravne osobe i bez upisa u Registar i ovjeren prijevod potvrde (izjave); ovjerena fotokopija odluke i ovjeren prijevod odluke nadležnog tijela strane udruge o otvaranju predstavništva u Bosni i Hercegovini; ovjeren dokument i ovjeren prijevod dokumenta matične države iz koga se utvrđuje tko su osnivači udruge koja osniva predstavništvo u Bosni i Hercegovini; ovjerena odluka i ovjeren prijevod odluke o osobi ovlaštenoj za zastupanje i predstavljanje predstavništva strane udruge, ovjerena fotokopija isprave o identitetu te osobe i prijava prebivališta, odnosno boravišta u Bosni i Hercegovini;

fotokopija i ovjeren prijevod statuta ili odgovarajućeg akta koji sadrži podatke o sjedištu i unutarnjoj organizaciji predstavništva strane udruge na teritoriju Bosne i Hercegovine.

(4) Ministarstvo donosi rješenje o upisu predstavništva u Registar.

(5) Rješenje o upisu predstavništva u Registar objavljuje se u Službenom glasniku BiH, o trošku podnosioca zahtjeva.

Članak 55.

(Primjena propisa na zaposlene u predstavništvu)

(1) Na strance zaposlene u predstavništvima primjenjuju se propisi kojima se uređuje kretanje i boravak stranaca, ako ovim ili drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije propisano.

(2) Na državljane Bosne i Hercegovine zaposlene u predstavništvima strane udruge primjenjuju se propisi Bosne i Hercegovine.

Članak 56.

(Sredstva za rad predstavništva)

(1) Predstavništvo može iz inozemstva unositi finansijska sredstva za rad predstavništva i za ostvarivanje svog programa u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje devizno poslovanje.

(2) Predstavništvo može, poslije izmirenja svih dospjelih poreznih i drugih obveza u Bosni i Hercegovini, raspolagati neutrošenim finansijskim sredstvima iz stavka (1) ovog članka, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje devizno poslovanje.

(3) Predstavništvo može privremeno uvesti predmete i opremu koji su potrebni za njegov rad i sa istim raspolagati u skladu s carinskim propisima i propisima o vanjskotrgovinskom poslovanju.

Članak 57.

(Zabrana rada predstavništva)

Odredbe ovog zakona koje se odnose na zabranu rada udruge primjenjuju se i na zabranu rada predstavništva, ako zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Članak 58.

(Uvjeti i način brisanja predstavništva iz Registra)

(1) Predstavništvo se briše iz Registra:

a) ako je strana udruga prestala s radom;

b) ako je strana udruga odlučila da predstavništvo prestane s radom;

c) ako je predstavništvu zabranjen rad presudom Suda Bosne i Hercegovine.

(2) Ministarstvo donosi rješenje o brisanju predstavništva iz Registra.

(3) Rješenje o brisanju predstavništva iz Registra objavljuje se u Službenom glasniku BiH, o trošku predstavništva.

DIO DEVETI - PRAVNA SREDSTVA

Članak 59. (Pravo na žalbu)

Rješenje Ministarstva doneseno u prvom stupnju, u skladu s ovim zakonom, je konačno i protiv istog nije dopuštena žalba, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

Članak 60. (Pravo na upravni spor)

Protiv rješenja Ministarstva iz članka 59. ovog zakona se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

DIO DESETI - NADZOR

Članak 61. (Nadležnost za vršenje nadzora)

(1) Članovi udruge nadziru rad udruge. Ako član udruge utvrdi nepravilnosti u provođenju statuta, ovlašten je na to upozoriti nadležno tijelo utvrđeno statutom, odnosno skupštinu ako statutom nije utvrđeno nadležno tijelo. Ako se upozorenje ne razmotri na sjednici statutom utvrđenog tijela udruge, odnosno skupštine u roku od 30 dana od dostavljenog pisanog upozorenja i nepravilnosti ne otklone, član ima pravo podnijeti tužbu Sudu, radi zaštite svojih prava propisanih statutom udruge.

(2) Upravni nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovi ovog zakona vrši Ministarstvo.

(3) Inspekcijски nadzor nad radom udruge vrši Ministarstvo putem upravne inspekcije.

DIO JEDANAESTI - KAZNE NE ODREDBE

Članak 62. (Gospodarski prijestup)

(1) Novčanom kaznom od 500 do 5.000 KM kaznit će se za gospodarski prijestup udruga ako obavlja neposrednu gospodarsku djelatnost u cilju stjecanja dobiti koja nije u vezi sa statutarnim odredbama ili je obavlja prije nego što se upiše u Registar gospodarskih subjekata (članak 34. stavak (2)).

(2) Za gospodarski prijestup iz stavka (1) ovog članka novčanom kaznom od 100 do 1.000 KM kaznit će se i odgovorna osoba u udruzi.

Članak 63.
(Prekršaji)

(1) Novčanom kaznom od 300 do 3.000 KM kaznit će se za prekršaj udruga ako:

- a) djeluje suprotno zakonu, statutu i drugim općim aktima, kao i pravilima saveza čiji je član (članak 9.);
- b) obavlja gospodarsku djelatnost suprotno odredbama članka 34. stavka (3);
- c) imovinu ne koristi jedino za ostvarivanje svojih statutarnih ciljeva (članak 38.);
- d) predstavništvo strane udruge otpočne djelovati prije upisa u Registar (članak 53. stavak (1)).
- e) ako izvješće o svom radu i o opsegu i načinu stjecanja i korištenja sredstava ne učini dostupnim javnosti i to izvješće ne dostavi davatelju sredstava (članak 35. stavak (4));
- f) ako naziv ili skraćeni naziv ne upotrebljava u pravnom prometu u obliku i sadržaju u kome je upisano u Registar (članak 15.);
- g) ako u roku od 30 dana ne prijavi Ministarstvu promjenu podataka koji se upisuju u Registar (članak 31. stavak (1));
- h) zastupnik udruge dužan je pridržavati se ovlasti određenih statutom i odlukom nadležnog tijela udruge i poduzimati radnje i aktivnosti u vezi s radom i djelovanjem udruge u skladu sa zakonom, statutom i odlukama tijela udruge (članak 23. stavak (3));
- i) ako ne omogući javnost rada na način utvrđen statutom (članak 5.);
- j) ako se utvrdi da udruga ne obavlja aktivnosti na ostvarivanju statutarnih ciljeva, odnosno da nije organizirana u skladu sa statutom duže od dvije godine neprekidno ili ako je proteklo dvostruko više vremena od vremena utvrđenog statutom za održavanje sjednice skupštine, a ona nije održana, na zahtjev člana udruge (članak 46. stavak (1) točka e)).

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka novčanom kaznom od 100 do 1.000 KM kaznit će se i odgovorna osoba u udruzi.

DIO DVANAESTI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 64.
(Donošenje podzakonskih akata)

(1) Pravilnik iz članka 26. stavka (3) donijet će se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja pravilnika iz stavka (1) ovog članka primjenjivat će se Pravilnik o načinu vođenja registra udruga i zaklada Bosne i Hercegovine i stranih međunarodnih udruga i zaklada i drugih neprofitnih organizacija ("Službeni glasnik BiH", br. 44/10 i 14/12).

- (3) Danom početka primjene Pravilnika o načinu vođenja registra udruga odredbe Pravilnika o načinu vođenja registra udruga i zaklada Bosne i Hercegovine i stranih međunarodnih udruga i zaklada i drugih neprofitnih organizacija, koje se odnose na zaklade, odnosno na urede i predstavništva i druge organizacijske oblike stranih ili međunarodnih organizacija, ostaju na snazi do donošenja zakona o zakladama Bosne i Hercegovine, odnosno donošenja Pravilnika o načinu vođenja registra zaklada Bosne i Hercegovine i stranih međunarodnih zaklada.

Članak 65.
(Započeti postupci)

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončat će se po propisima koji važe do početka primjene ovog zakona.

Članak 66.
(Usklađivanje statusa registriranih udruga)

Udruge upisane u Registar koji vodi Ministarstvo prema Zakonu o udrugama i zakladama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01., 42/03, 63/08 i 76/11) nastavljaju s radom kao udruge od dana početka primjene ovog zakona, s tim što su dužne da u roku od 24 mjeseca od dana početka primjene ovog zakona usklade svoj statut i druge opće akte s odredbama ovog zakona.

Članak 67.
(Postupak usklađivanja statusa registriranih udruga)

(1) Udruge iz članka 66. ovog zakona dužne su Ministarstvu uz zahtjev za upis usklađivanja podnijeti odluku o izboru zastupnika udruge i ovjerenu fotokopiju osobne iskaznice zastupnika udruge, kao i dva primjerka novog statuta.

(2) Udruge koje ne postupe u skladu sa stavkom (1) ovog članka rješenjem Ministarstva se brišu iz Registra i gube status pravne osobe, a njihova imovina prelazi na osobe određene statutom, odnosno zakonom.

(3) Rješenje Ministarstva doneseno iz stavka (2) ovog članka je konačno i protiv istog nije dopuštena žalba, ali se protiv istog može pokrenuti upravni spor pred Sudom.

Članak 68.
(Usklađivanje statusa registriranih stranih udruga)

(1) Strane udruge, odnosno uredi, predstavništva ili drugi organizacijski oblik strane ili međunarodne udruge ili druge međunarodne organizacije, koje su otpočele s djelovanjem na teritoriju Bosne i Hercegovine prije dana početka primjene ovog zakona dužne su svoje djelovanje usuglasiti s ovim zakonom i podnijeti zahtjev za upis u Registar stranih udruga, s potrebnim dokumentima, u roku od 24 mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

(2) Ako strana udruga ne postupi u skladu sa stavkom (1) ovog članka, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku njezina rada.

(3) Rješenje Ministarstva iz stavka (2) ovog članka je konačno i protiv istog nije dopuštena žalba, ali se protiv istog može pokrenuti upravni spor pred Sudom.

Članak 69.
(Prestanak važenja)

Danom početka primjene ovog zakona odredbe Zakona o udrugama i zakladama Bosne i Hercegovine koje se odnose na udruge, odnosno na urede, predstavništva ili drugi organizacijski oblik stranog ili međunarodne udruge ili druge međunarodne organizacije prestaju važiti, a odredbe koje se odnose na zaklade, odnosno na urede, predstavništva ili drugi organizacijski oblik strane ili međunarodne zaklade ostaju na snazi do donošenja zakona o zakladama Bosne i Hercegovine.

Članak 70.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku BiH.

PS BiH broj ____/12
Sarajevo, _____2012. godine

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavna osnova

Ustavna osnova za donošenje ovog zakona sadržana je u članku IV. stavku 4.a Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ovlaštena za donošenje zakona.

2. Razlozi za donošenje Zakona

Pravni okvir za osnivanje i djelovanje udruga u BiH trenutačno je propisan Zakonom o udrugama i zakladama Bosne i Hercegovine. Sloboda udruživanja i pravo na udruživanje i pristupanje udrugama su temeljni društveni principi utvrđeni i Ustavom Bosne i Hercegovine, a predstavljaju i temeljni pravni princip država članica Europske unije.

Sloboda udruživanja omogućuje pojedincima da se udružuju i zajednički izraze, ostvaruju i zajednički štite svoje interese, što im omogućuje aktivnije sudjelovanje u upravljanju društvenom zajednicom.

Udruga građana se može smatrati jednim od temelja demokracije. Stupanj demokracije jedne zemlje mjeri se stupnjem poštivanja temeljnih ljudskih prava i sloboda, kao i instrumentima kojima se osigurava ostvarivanje ovih prava.

Iz navedenog razloga smo pristupili razdvajanju pravnih pitanja koja se odnose na registraciju udruga i registraciju zaklada, kroz dva odvojena zakona, kako bi se pojednostavio postupak ostvarivanja prava po osnovi slobode udruživanja.

Osim navedenog, treba podsjetiti da na našim prostorima postoji tradicija jamčenja i omogućavanja udruživanja radi ostvarivanja zajedničkih neprofitnih ciljeva, još i iz prethodnog sustava. Posljedica ovakve tradicije je i to da trenutačno u BiH djeluje više tisuća udruga građana, osnovanih radi ostvarivanja najrazličitijih ciljeva (npr. od ciljeva i interesa vezanih za određenu struku ili profesiju, za zaštitu prirode u najširem smislu; za određena zajednička svojstva osnivača i članova, kao što su zavičajne udruge ili udruge prijateljstva s drugim narodima, za njegovanje određenih tradicija, za zajednička interesiranja, kao što su udruge lovaca i ribolovaca, filatelista, pa do udruga kod kojih se kao cilj djelovanja navodi zaštita ljudskih prava i sloboda, koje se u najširoj javnosti najčešće jedine označavaju kao nevladine organizacije).

Shodno navedenom, više je ozbiljnih razloga da se donesu dva odvojena propisa kojima bi se na cjelovit način uredio položaj i djelovanje domaćih i stranih udruga, odnosno domaćih i stranih zaklada.

Predložena rješenja osiguravaju ostvarivanje jedne od bitnih sloboda prava čovjeka i građanina u skladu s najvišim europskim standardima i principima sadržanim u obvezujućim međunarodnim aktima.

Na ovaj način bi se uspostavili suvremen s europskim standardima usklađen zakonski okvir za osnivanje i djelovanje nevladinih organizacija i omogućila puna sloboda udruživanja uz propisivanje preciznih i nužnih uvjeta i mehanizama za ostvarivanje ove slobode, kako radi zaštite interesa građana, članova nevladinih organizacija, kao i radi zaštite opravdanog interesa države.

3. Usklađenost propisa s europskim zakonodavstvom

Na razini EU-a postoje zajednički pravni principi i preporuke u ovoj oblasti, od kojih odredaba u Zakonu o udrugama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o udrugama) nije odstupljeno.

4. Provedbeni mehanizmi i način osiguranja poštivanja propisa

Provedba ovog zakona, kojim se na opći način uređuje registracija udruga, osigurava se u okviru Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, te institucija koje primjenjuju odredbe ovog zakona u okviru svoje nadležnosti.

5. Sredstva za implementaciju

Implementacija Zakona o udrugama ne zahtijeva posebna sredstva proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine. Sredstva za implementaciju ovog zakona osigurana su u proračunu institucije. Primjenom odredaba ovog zakona osiguravat će se prihod naplatom pristojbi za upise u Registar udruga.

6. Javne konzultacije

U skladu s odredbama članka 6. Pravila za konzultacije o izradi pravnih propisa ("Službeni glasnik BiH", br. 81/06), prednacrt Zakona o udrugama, a nakon utvrđivanja teksta prednacrt, postavljen na web-stranici Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, radi dostave komentara zainteresiranih strana u roku 21 dana od dana stavljanja prednacrt na web-stranicu.

Javne konzultacije u vezi s prednacrtom Zakona o udrugama obavljene su u razdoblju od 1. 2. 2012. godine do 22. 2. 2012. godine.

7. Obrazloženje predloženih pravnih rješenja

Osnovne odredbe (od članka 1. do članka 9.)

Osnovnim odredbama se, po prvi put, na cjelovit način određuje predmet zakonskog uređivanja domaćih i stranih udruga. Predložena odredba kojom se definira pojam udruge ima za cilj razgraničenja ove vrste organizacija od drugih oblika i načina povezivanja građana i omogućavanja građanima da se udružuju radi ostvarivanja najrazličitijih, samo za njih zajedničkih ili općih ciljeva i interesa. Predložena rješenja kreću se u okviru međunarodnih standarda u ovoj oblasti, a slične odredbe sadržane su i u važećim zakonima zemalja iz regije – bivših jugoslavenskih republika.

Odredbe kojima se suglasno članku II. stavku 3. točki i) Ustava Bosne i Hercegovine propisuje sloboda udruživanja s drugima podrazumijeva dobrovoljnost upisa u Registar, čime se izražava jedan od osnovnih principa statusa nevladinih organizacija u Europi i spadaju među najznačajnije novine Zakona. Predviđeno je da upisom u Registar udruga stiče svojstvo pravne osobe. Pravni život udruge počinje sa stjecanjem statusa pravne osobe. Status pravne osobe koji udruga stiče upisom u Registar pruža udruzi niz prednosti, omogućuje joj da

samostalno nastupa u pravnom prometu, da obavlja i druge aktivnosti u skladu sa Zakonom. Bitno je, međutim, naglasiti da odredbe o zabranjenim ciljevima i djelovanju, kao i pravne posljedice ove zabrane, podjednako važe za sve udruge.

Predložene osnovne odredbe uređuju i mogućnost da se udruga osnuje na neodređeno, ali i na određeno vrijeme, s obzirom na to da je moguće da ostvarivanje ciljeva radi kojih se udruga osniva budu vezani za određeno vremensko razdoblje.

Na osnovi osnovnih odredbi mogu se odrediti i principi na kojima se zasniva rad udruge, a to su princip javnosti rada i princip zakonitosti rada udruge.

Osnivanje i naziv udruge (od članka 10. do članka 18.)

Sljedeća rješenja se odnose na uređenje osnivanja udruge.

Kao prvo, predloženo je da udrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača koji imaju prebivalište, boravište, odnosno sjedište na teritoriju Bosne i Hercegovine. Osnivači udruge mogu biti poslovno sposobna fizičke i pravne osobe. Kako usporedna praksa pokazuje da se u zakonodavstvima europskih zemalja radi ostvarivanja slobode udruživanja broj potrebnih osnivača smanjuje, predloženo je da udruga može biti osnovana ako postoje najmanje tri osnivača.

Smisao predloženog rješenja je da se zahtijevanim minimalnim brojem osnivača ne otežava i ne ograničava sloboda udruživanja, s druge strane, potrebno je da broj osnivača zadovoljava osnovnu, logičnu prirodu pojma udruživanja. Također, potrebno je istaknuti da je omogućeno da osnivači jedne udruge budu istodobno fizičke i pravne osobe.

U cilju usklađivanja s člankom 15. stavkom 1. ratificirane Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta kojom je predviđeno da države članice priznaju pravo djetetu na slobodu udruživanja i slobodu okupljanja, predloženo je rješenje da i maloljetne osobe s navršenih 16 godina života mogu biti osnivači udruge. Prilikom opredjeljivanja za donju starosnu granicu maloljetnika imao se u vidu cjelokupni pravni sustav BiH, pošto se u pojedinim propisima upravo navršenih 16 godina života uzima kao osnova za stjecanje određenih prava i odgovornosti. S druge strane, zahtjevom da se maloljetna osoba može pojaviti kao osnivač ili član udruge samo uz ovjerenu pismenu izjavu o davanju suglasnosti njegova zakonskog zastupnika predloženo zakonsko rješenje usklađeno je i s odredbama Konvencije o pravima djeteta, koja govori o zabrani zlouporabe djece.

Predloženim odredbama propisuje se način osnivanja udruge i osnovna pitanja koja se uređuju osnivačkim aktom i statutom. Udruga se osniva slobodno, usvajanjem osnivačkog akta, statuta i izborom osobe ovlaštene za zastupanje, na osnivačkoj skupštini, kada udruga počinje djelovati. Imajući u vidu činjenice da postoji i može postojati izuzetno veliki broj udruge, različito osposobljenih da u trenutku svog osnivanja sagledaju i predvide potrebu da urede sva pitanja koja su od vitalnog značaja za rad udruge, predloženo je relativno detaljno uređenje obveznog sadržaja osnivačkog akta i statuta, pri čemu se ni jednim od obveznih dokumenta ne ugrožava samostalnost udruge i njezina sloboda da autonomno uredi unutarnje odnose i vlastitu organizaciju. Osnivački akt je početni inicijalni akt usmjeren na nastanak udruge,

stoga je bilo nužno zakonom propisati njegov osnovni sadržaj, pri čemu sadržaj osnivačkog akta zavisi od toga pojavljuju li se kao osnivači fizičke ili pravne osobe.

Posebno su definirana pitanja koja se odnose na obvezan sadržaj statuta. Odredbama zakona su predviđena sva pitanja bez čijeg uređivanja osnovnim aktom udruge, udruga ne bi mogla funkcionirati ili bi bio ostavljen prostor za zlouporabu, odnosno ograničavanje prava članova udruge ili ne bi bila osigurana pravna sigurnost trećih osoba koje stupaju u odnose s udrugama.

Što se tiče naziva udruge, također je predviđena široka sloboda u pogledu njegova određivanja. Omogućeno je da osim naziva udruge na jednom od tri službena jezika i jednom od dva pisma koja su u uporabi u Bosni i Hercegovini, za koje se opredijeli podnositelj zahtjeva, u Registar bude upisan i naziv udruge na jeziku nacionalne manjine, odnosno na jedan ili više stranih jezika, ukoliko je to predviđeno osnivačkim aktom i statutom udruge. Također, omogućeno je da naziv udruge može sadržavati pojedine strane riječi pod uvjetom da one čine naziv međunarodne organizacije čije je udruga član, da su te riječi uobičajene u našem jeziku, da za njih nema odgovarajuće riječi u našem jeziku ili kada se radi o riječima na mrtvom jeziku. Zakonske odredbe u nazivu udruge sadrže i nužna ograničenja koja se odnose prije svega na to da i naziv udruge, odnosno pojedini njegovi elementi podliježu zabrani koja važi za ciljeve i djelovanje udruge.

Jedno od ograničenja koje je nužno u cilju pravne sigurnosti odnosi se na nemogućnost da se u Registar upiše udruga čiji je naziv identičan, odnosno zamjenjiv s nazivom udruge koja je već upisana ili koja se ranije uredno prijavila za upis. Rukovodeći se razlozima pravne sigurnosti i zaštite trećih savjesnih osoba koje stupaju u pravni promet s udrugama, predloženo je rješenje prema kojem se prijava za upis u Registar odbacuje ukoliko je naziv udruge identičan (dakle, u svemu potpuno isti) ili izaziva zabunu u odnosu na naziv druge udruge, kao i u odnosu na nazive drugih pravnih osoba, u pogledu toga o kakvoj se vrsti pravne osobe radi.

Kako udruga može imati simbole vizualnog identiteta, logičan način definiranja odredaba zakona u naprijed navedenom smislu je da ni simboli vizualnog identiteta ne mogu biti identični simbolima vizualnog identiteta drugih udruge koje su upisane ili uredno prijavljene za upis u Registar niti izazivati zabunu o udruzi, njegovim ciljevima ili u pogledu toga o kojoj se vrsti pravne osobe radi.

Članstvo i tijela (od članka 19. do članka 25.)

Dobrovoljnost je jedan od osnovnih principa na kojima se zasniva postojanje udruge. One nastaju i prestaju voljom svojih članova. Međutim, dobrovoljnost se ogleda i u tome da svaka osoba može, pod uvjetima i na način predviđenim statutom, postati član udruge. Istodobno, autonomno pravo udruge je da propisivanje uvjeta za članstvo u svom statutu opredijeli specifična svojstva koja treba posjedovati onaj tko želi biti član udruge, što će po pravilu biti uvjetovano ciljevima zbog kojih se udruga osniva.

Kako se statutom uređuju ne samo uvjeti i način učlanjivanja već i prestanak članstva, prava, obveze i odgovornosti članova predloženim odredbama se na najopćiji način omogućuje zaštita članova od nezakonitih i nestatutarnih odluka tijela udruge, i to kroz pravo pokretanja postupka pred nadležnim sudom radi utvrđivanja ništavnosti takvih odluka.

Odredbama kojima se predviđa odgovornost članova udruge za štetu koju prouzrokuju udruga donoseći odluku s grubom nepažnjom ili namjerom da se šteta prouzrokuje udruga se štiti od njezinih nesavjesnih članova. Predloženim zakonskim rješenjima također su zaštićeni i članovi udruge pojedinačno. Sloboda autonomnog reguliranja unutarnjih odnosa u udruzi je također jedna od komponenata slobode udruživanja.

Da bi se ostvarili ciljevi zbog kojih je udruga osnovana i da bi obavljala aktivnosti kojima se ti ciljevi ostvaruju, udruga ima članove koji izražavaju svoju volju i upravljaju udrugom neposredno ili preko izabranih predstavnika u tijelima udruge. Iako se ostavlja puna sloboda udrugama da pitanja unutarnje organizacije uredi statutom, predlagač je u granicama kojima se ne ugrožava autonomija uredio pitanja vezana za tijela udruge, a prije svega za skupštinu, kao najviše tijelo i njene nadležnosti u odnosu na ona pitanja koja su od značaja za funkcioniranje udruge, kao i za sve njezine članove. Iz istih razloga nužno je bilo zakonom urediti i osnovna pitanja koja se tiču zastupnika udruge.

Upis u Registar (od članka 26. do članka 32.)

U skladu s odredbama zakona, postupak osnivanja udruge prethodi postupku upisa u Registar udruga. Upis u Registar je vrlo bitan za "život" udruge, pošto upisom udruga stiče svojstvo pravne osobe.

U ovom prijedlogu je posebno obrađena materija koja se odnosi na upis u Registar čime se omogućuje pravna sigurnost u postupku vođenja Registra, uz istodobno uspostavljanje jasnih pravila i jedinstvene prakse za upis bilo koje udruge koja se registrira u skladu s ovim zakonom.

Predloženim, uređivanje sadržaja Registra kao javne knjige omogućuje se svakome da se u skladu sa zakonom informira o relevantnim podacima vezanim za Registar. Pojedini principi koji kao najopćiji važe za sve javne knjige primjenjuju se i na Registar udruga. To znači da Ministarstvo, nakon što utvrdi ispunjenost zakonom propisanih uvjeta, upisuje udrugu u Registar i od tog trenutka podaci koji su upisani su javni u skladu sa zakonom i svatko se može pouzdati u njihovu točnost.

S obzirom na pravne posljedice činjenice upisa, odnosno da udruga upisom u Registar stiče status pravne osobe, zakonom je predviđeno ne samo to tko u ime udruge podnosi prijavu za upis već i postupak upisa kao najvažnijeg dokumenta potrebnog za upis.

Zakonom je predviđeno da će o zahtjevu za upis, ukoliko zastupnik udruge uz zahtjev uredno u skladu sa zakonom podnese sve propisane akta, dokumente, odnosno podatke, Ministarstvo odlučiti rješenjem o upisu u Registar. Odbijanje zahtjeva za upis moguće je samo iz zakonom predviđenih razloga, kao i odbacivanje zahtjeva, i to tek ako podnositelj zahtjeva, nakon obavijesti Ministarstva u ostavljenom roku ne otkloni nedostatke koji su smetnja za upis.

Ovdje je potrebno napomenuti da se zakonom uređuju samo nužna odstupanja od odredaba zakona koje uređuje upravni postupak, koja su posljedica specifične prirode upravne stvari u ovoj oblasti, dok će se odredbe tog zakona primjenjivati u svim ostalim slučajevima koji nisu posebno uređeni ovim zakonom.

Tako na primjer prije nego što donese rješenje o odbacivanju zahtjeva za upis, Ministarstvo će koristiti mogućnosti koje pruža zakon koji uređuje opći upravni postupak prilikom određivanja konkretnog roka za otklanjanje pojedinih nedostataka – kad uz zahtjev nisu podnesene sve propisane isprave, odnosno kad osnivački akt ili statut ne sadrži sve podatke propisane Zakonom. Određivanje rokova koji nisu predugi nužno je ne samo iz razloga ekonomičnosti postupka već imajući u vidu odredbe o nazivu udruge, da bi se izbjeglo da se time posebno ugrozi ostvarivanje slobode udruživanja za drugu udruhu. Što se tiče razloga koji se predviđaju kao osnova za moguće odbacivanje prijave, oni se ograničavaju na nedostatke u nazivu udruge, podnošenje prijave od strane neovlaštene osobe, podnošenje zahtjeva bez istodobnog podnošenja svih propisanih priloga, u slučaju da zahtjev osnivački akt ili statut ne sadrže sve propisane elemente. Zahtjev se odbacuje rješenjem i protiv ovog upravnog akta predviđena je sudska zaštita pokretanjem upravnog spora.

Imajući u vidu javnost i pouzdanost i točnost podataka upisanih u Registar, propisana je obveza udruge da prijavljuje i dostavlja akte o promjenama podataka koji se upisuju u Registar. Predloženi rok od 30 dana od dana nastale promjene je primjeren kako sa stanovišta pravne sigurnosti trećih osoba i pouzdanosti Registra, tako i sa stanovišta mogućnosti udruge da pravodobno izvrši ovu obvezu.

Također je predviđeno da će se zahtjev za registraciju odbaciti rješenjem ako je nepotpun, o čemu se podnositelj zahtjeva upozorava obaviješću u kojoj se navode razlozi zbog kojih registracija nije izvršena, kao i da će se zahtjev odbaciti ako podnositelj zahtjeva u roku od 30 dana od dana prijma obavijesti ne postupi po uputama iz obavijesti Ministarstva.

Imovina i obavljanje aktivnosti (od članka 33. do članka 41.)

Kada je u pitanju način stjecanja imovine udruge, princip je da udruge prema predloženim rješenjima mogu stjecati imovinu na svaki zakonom dopušten način. To zapravo znači da su dopuštene sve osnove stjecanja imovine u skladu s važećim propisima, uz prava i obveze koje na osnovi važećih propisa nastaju po osnovi stjecanja imovine.

Iz prirode udruge koje su po definiciji neprofitne organizacije, proizlazi i osnovno rješenje prema kojem udruha može vršiti one aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi zbog kojih je osnovana, a koji su utvrđeni statutom.

Predloženim rješenjima, koja su opće prihvaćena, kako u pravnim sustavima članica EU, tako i u pravnim sustavima zemalja u tranziciji, dopušta se mogućnost da udruha obavlja i drugu aktivnost kojom se stiče dobit u skladu sa zakonom. Dakle, sve aktivnosti udruge, bilo neprofitne ili profitne, moraju isključivo služiti ostvarivanju statutarnih ciljeva udruge. To znači da ni gospodarske ili druge aktivnosti udruge nisu u funkciji stjecanja dobiti koja je sama sebi cilj, već pomažu ostvarivanju neprofitnih aktivnosti zbog kojih je udruha osnovana.

Međutim, onog trenutka kada se udruga pojavi s namjerom da obavlja gospodarsku aktivnost, u tom segmentu svog djelovanja ona se ne može razlikovati od svakog drugog gospodarskog subjekta koji obavlja istu djelatnost te podliježe propisima kojima se uređuje obavljanje gospodarske djelatnosti, kako u pogledu ispunjenosti uvjeta za njihovo obavljanje tako i u pogledu načina obavljanja.

Također, u skladu s iznesenim razlozima, predviđeno je da udruga ne može raspodjeljivati dobit od profitne djelatnosti svojim osnivačima, članovima, članovima tijela, zaposlenim ili s njima povezanim osobama.

S obzirom da se udruge često osnivaju radi ostvarivanja nekog općeg cilja ili interesa, država ima razlog i osnove da potiče programe od javnog interesa koje realiziraju udruge. Poticaj se vrši kroz dodjeljivanje sredstava za realizaciju određenog programa. U skladu s važećim propisima, sredstva za realizaciju ovih programa dodjeljuju se na osnovi provedenog javnog natječaja i uz zaključivanje ugovora o realiziranju odobrenih programa, a bliže kriterije, uvjete, način i postupak dodjele, kao i način i postupak vraćanja dodijeljenih sredstava uređuju se posebnim propisima. Udruga je obvezna dodijeljena sredstava koristiti isključivo za realiziranje dodijeljenih programa. Zakonom su nabrojani programi koji bi se mogli smatrati programima od javnog interesa. Korištenje ovakvog vida poticaja neminovno podrazumijeva propisivanje obveze za udruge koje su dobile sredstva da najmanje jednom godišnje javnosti stave na uvid cjelokupno izvješće o svom radu, opsegu i načinu stjecanja i korištenja dobivenih poticaja, kao i da takvo izvješće dostave davatelju sredstava.

Predviđena obveza udruga da vode poslovne knjige i podnose financijska izvješća u skladu s propisima o računovodstvu i reviziji posljedica je prava udruga da stječu imovinu iz različitih izvora.

Za svoje obveze udruga odgovara cjelokupnom svojom imovinom, a ova se ne može dijeliti osobama kojima se ne može dijeliti ni eventualna dobit koju udruga ostvari. Predložena rješenja imaju za cilj jasno razdvajanje pravnog subjektiviteta udruge od pravnog subjektiviteta njezinih osnivača i članova i u skladu sa osnovnim principima statusa nevladinih organizacija. Polazeći od već više puta isticanog osnovnog smisla osnivanja i djelovanja udruge, predložen je način postupanja s imovinom udruge u slučaju njezina prestanka. Kao prvo, pošto udruga ima pravo raspolagati vlastitom imovinom predviđeno je da samo udruga svojim statutom određuje primatelja imovine za slučaj da ista prestane postojati. Međutim, iz navedenih razloga, za primatelja imovine se ne može odrediti bilo tko, već ta imovina dalje treba služiti, bar približno, svrsi koju je već imala. Zato se za primatelja imovine može odrediti samo domaća neprofitna pravna osoba koja je osnovana radi ostvarivanja istih ili sličnih ciljeva. Smisao zakonskog rješenja je da se i poslije prestanka postojanja udruge osigura provođenje volje osnivača i članova prethodno postojeće udruge, koji su doprinijeli stvaranju imovine da bi ona poslužila ostvarivanju određenih ciljeva.

U slučaju kada s imovinom udruge koja je prestala sa radom nije moguće postupiti na način predviđen ovim zakonom ili statutom, ili udruga statutom nije utvrdila koja će neprofitna pravna osoba naslijediti njezinu imovinu, prema predloženom rješenju tzv. imovina kojoj se

ne zna vlasnik postaje imovina BiH, s tim što pravo korištenja pripada jedinici lokalne samouprave na čijem je teritoriju udruga imala sjedište.

Statusne promjene (od članka 42. do članka 45.)

Pošto je udruga "živi organizam" moguće je da dođe do pripajanja jedne udruge drugoj, do spajanja dviju ili više udruuga ili do podjele jedne udruge na dvije ili više novih udruuga. Svaka od ovih promjena na određeni način utiče na status prvobitne udruge, te je stoga potrebno definirati moguće oblike promjena koje su od utjecaja na status same udruge, a također urediti pravne posljedice svake od ovih promjena.

Prestanak postojanja udruge (od članka 46. do članka 51.)

Kao što se status pravne osobe stiče upisom u Registar, on se i gubi brisanjem iz Registra.

Razlozi za brisanje iz Registra izričito su i precizno definirani Zakonom i ne ostavljaju prostor Ministarstvu za diskrecijsku ocjenu u pogledu njihova postupanja. Prva skupina osnova za brisanje je posljedica volje same udruge, kada se broj članova smanji ispod broja osnivača potrebnog za osnivanje, a nadležno tijelo udruge ne donese odluku o prijmu novih članova u roku od 60 dana, protek vremena na koje je osnovana, odluka nadležnog tijela o prestanku rada, izvršena statusna promjena koja ima za posljedicu prestanak udruge. Druga skupina razloga je kad se utvrdi da udruga ne obavlja aktivnosti na ostvarivanju statutarne ciljeva, odnosno da nije organizirana u skladu sa statutom duže od dvije godine neprekidno ili ako je proteklo dvostruko više vremena od vremena utvrđenog statutom za održavanje sjednice skupštine, a ona nije održana, ako je udruzi zabranjen rad, ako je pokrenut stečajni postupak. Osim razloga za brisanje, uređen je postupak brisanja, tijelo nadležno za odlučivanje o zabrani rada udruge, krug osoba ovlaštenih za pokretanje postupka zabrane rada udruge, kao i postupanje Ministarstva po odluci nadležnog suda.

Što se tiče razloga za zabranu rada udruge, treba ukazati na odredbe Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i na odredbe Ustava Bosne i Hercegovine koje se odnose na slobodu udruživanja građana, kojim se ova sloboda može ograničiti samo iz razloga koji su takvog značaja da je ograničenje ove slobode nužno upravo da bi se zaštitile slobode i prava ostalih građana. Također je već u osnovnim odredbama Zakona predviđeno da ciljevi i djelovanje udruge ne mogu biti usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Bosne i Hercegovine, kršenje zajamčenih ljudskih prava ili manjinskih prava ili izazivanje i poticanje neravnopravnosti, mržnje i netrpeljivosti zasnovane na rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj ili drugoj pripadnosti ili opredjeljenju, kao i spolu, rodu, fizičkim, psihičkim ili drugim karakteristikama i sposobnostima. Dosljedno tome predloženo je da se zabrana rada udruge može izreći samo ako su ciljevi ili djelatnosti udruge suprotni navedenoj osnovnoj odredbi.

Kad je riječ o odredbama koje se odnose na prestanak postojanja udruge, imajući u vidu da udruga ima svoju imovinu i da stupanjem u pravne odnose može za sebe stvoriti prava i obaveze, posebno da pod određenim uvjetima udruga može obavljati i gospodarsku

djelatnosti, bilo je potrebno zakonski do kraja urediti „okončanje pravnog života“ jedne udruge.

Vodeći računa o usklađenosti predloženih rješenja s pravnim sustavom, stečaj udruge predstavlja pitanje kojim se razrješava slučaj kad pravni subjekt nema dovoljno sredstava za pokriće svih svojih obveza.

Osim navedenog, definirano je i pokretanje postupka za zabranu rada udruge, kao i postupak pred sudom po prijedlogu za zabranu rada udruge i postupak po žalbi, kao i omogućavanja vođenja hitnog postupka po prijedlogu za zabranu rada udruge u cilju osiguravanja pravne sigurnosti, kao i dosljednog omogućavanja provedbe međunarodne Konvencije o slobodi udruživanja, kako bi se na što brži i jednostavniji način omogućilo da nevladine organizacije ostvare svoja prava pred nadležnim institucijama.

Strane udruge (od članka 52. do članka 58.)

Postoji niz razloga zbog kojih je potrebno zakonom urediti položaj, status i djelovanje stranih udruga. S jedne strane, međunarodnim dokumentima (Europska konvencija o priznavanju statusa pravne osobe međunarodnim nevladinim organizacijama, Strasbourg, 24. travnja 1986. godine) sloboda djelovanja zajamčena je ne samo u okvirima države u kojoj je udruga (nevladina organizacija) osnovana već i izvan njenih granica, što znači obvezu države da stranim udrugama omogući djelovanje na svojem teritoriju. Dalje, među stranim udrugama koje djeluju u Bosni i Hercegovini ne mali broj je onih čije su aktivnosti usmjerene na pružanje humanitarne i druge pomoći ili uspostavljanje suradnje u oblasti unapređenja stručnih i znanstvenih znanja istraživanja i sl., konačno, postoji opravdani interes da se preko nadležnih državnih tijela, kroz urednu evidenciju o svim udrugama i djelatnostima zbog kojih su osnovana, ne uskraćujući im slobodu djelovanja na analogan način kao kad se radi o domaćim udrugama, u skladu sa zakonom vrši nadzor nad njihovim radom. U skladu s pravilima koja važe za djelovanje domaćih udruga, jedina zabrana čije se propisivanje predlaže je da ni strana udruga ne može obavljati bilo koju djelatnost radi ostvarivanja nekog cilja koji je u suprotnosti s pravnim poretkom zemlje u kojoj djeluje. I u slučaju stranih udruga, odlučivanje o zabrani rada je u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine.

Pravna sredstva (članak 59. i članak 60.)

Kako su poslovi koji se odnose na udruživanja u nadležnosti Ministarstva pravde BiH, s obzirom da je riječ o nevladinom sektoru, propisano je s ciljem da se osigura što veća samostalnost u radu nevladinih organizacija u odnosu na rad vladinog sektora, da je rješenje doneseno u prvom stupnju konačno i da protiv istog nije dopuštena žalba. Međutim, protiv konačnog rješenja se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Nadzor (članak 61.)

Prema rješenju sadržanom u Zakonu predviđeno je da članovi udruge nadziru rad udruge. Ako član udruge utvrdi nepravilnost u provođenju statuta udruge, ovlašten je na to upozoriti nadležno tijelo utvrđeno statutom, odnosno skupštinu ako statutom nije utvrđeno nadležno tijelo. Ako se upozorenje ne razmotri na sjednici statutom utvrđenog tijela udruge, odnosno skupština u roku od 30 dana od dostavljenog pismenog upozorenja nepravilnosti ne otkloni, član udruge ima pravo podnijeti tužbu sudu radi zaštite svojih prava propisanih statutom udruge.

Upravni nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovi ovog zakona vrši Ministarstvo.

Ministarstvo vrši i inspekcijski nadzor preko upravne inspekcije.

Kaznene odredbe (članak 62. i članak 63.)

Za slučaj povrede zakona, predložene su kaznene odredbe, i to gospodarski prijestupi za obavljanje gospodarske djelatnosti suprotno zakonu, a prekršaji za povrede koje se tiču obveza udruge kao neprofitne organizacije predviđenih ovim zakonom.

Zaprijećeni minimumi i maksimumi prekršajne kazne primjereni su težini prekršaja i shodno tome ispod su općeg zakonskog maksimuma, a prilikom opredjeljivanja za okvir prekršajnih kazni, osim težine prekršaja, imalo se u vidu da visina zaprijećene novčane kazne ni na koji način ne stvori mogućnost za neizravno ugrožavanje slobode udruživanja.

Prelazne i završne odredbe (od članka 64. do članka 70.)

Prelaznim odredbama je kao prvo predložen primjeren rok od 24 mjeseca za preregistraciju, svih postojećih udruuga.

Prelaznim i završnim odredbama predviđeno je da prestaju važiti odredbe Zakona o udrugama i zakladama BiH kojima je trenutačno uređena materija koja se odnosi na registraciju udruuga i stranih udruuga, budući da su iste izgubile smisao donošenjem ovog zakona.

Također, propisan je postupak usklađivanja statusa registriranih udruuga, stranih udruuga, kao i stavljanje izvan snage propisa nakon početka primjene odredaba ovog zakona.

8. Pribavljenja mišljenja

U postupku izrade nacрта Zakona o udrugama Bosne i Hercegovine pribavljena su mišljenja nadležnih institucija, i to:

- Mišljenje Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, broj 05-02-2-2733-4/12 od 9. 5. 2012. godine;
- Mišljenje Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, broj 07-02-1170/12 od 5. 3. 2012. godine;
- Mišljenje Direkcije za europske integracije, broj 03/A-06-2-Džj-499-2/12 od 3. 4. 2012. godine;
- Mišljenje Ureda za zakonodavstvo, broj 01-02-199/12 od 26. 3. 2012. godine.

Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Direkcija za europske integracije dali su mišljenja u kojima nisu dane primjedbe i sugestije na tekst nacrtu Zakona.

Ured za zakonodavstvo je dao mišljenje u kojem su dane primjedbe i sugestije, koje su uglavnom uvrštene u tekst nacrtu Zakona o udrugama Bosne i Hercegovine, osim sljedećih:

1. Primjedba dana na članak 4. stavak (1) nacrtu Zakona, da se kod pozivanja na Zakon o upravnom postupku navede javno glasilo u kojem je objavljen osnovni tekst, kao i izmjene tog zakona, nije uvrštena u tekst nacrtu Zakona o udrugama Bosne i Hercegovine iz razloga što bi se prilikom svake izmjene Zakona o upravnom postupku javljala potreba za izmjenom Zakona o udrugama Bosne i Hercegovine.
Isto se odnosi i na primjedbu Ureda za zakonodavstvo da se u članku 48. stavku (3) kod pozivanja na Zakon o parničnom postupku navede javno glasilo u kojem je objavljen osnovni tekst, kao i izmjene tog zakona.
2. Primjedba dana na članak 64. stavak (3) da se precizno navedu odredbe postojećeg pravilnika koje prestaju važiti početkom primjene Pravilnika o načinu vođenja registra (čije donošenje slijedi), a koje odredbe postojećeg pravilnika ostaju na snazi do donošenja Zakona o zakladama Bosne i Hercegovine, nije uvrštena u tekst nacrtu Zakona o udrugama Bosne i Hercegovine. Ovo iz razloga što nije moguće precizno „označiti“ koje odredbe pravilnika prestaju važiti, a koje ostaju na snazi, kao i iz razloga što se pravilnikom na jedinstven način, uglavnom istim članovima, propisuje postupak upisa u registar i udruga i zaklada Bosne i Hercegovine i stranih ili međunarodnih udruga ili zaklada ili drugih međunarodnih organizacija, način podnošenja zahtjeva i obrazac zahtjeva za upis promjena u registru, oblik i sadržaj registra i način njegova vođenja, čuvanje registra i zbirke isprava, izdavanje izvoda iz registra, te druga pitanja značajna za upis i vođenje registra, u skladu sa Zakonom o udrugama i zakladama Bosne i Hercegovine.
Iz istih razloga nije uvrštena primjedba Ureda za zakonodavstvo da se u članku 69. nacrtu Zakona precizno navedu članci (članci po brojevima) čije odredbe prestaju važiti stupanjem na snagu predmetnog zakona, a koje odredbe postojećeg Zakona o udrugama i zakladama Bosne i Hercegovine ostaju na snazi do donošenja zakona o zakladama Bosne i Hercegovine jer se i Zakonom o udrugama i zakladama Bosne i Hercegovine na jedinstven način i uglavnom istim člancima uređuje osnivanje, registracija, unutarnja organizacija i prestanak rada udruga i zaklada koje se izaberu registrirati u svojstvu udruga i zaklada na razini Bosne i Hercegovine, odnosno od kojih se zahtijeva da se registriraju u skladu s ovim zakonom.